

ČESKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLEČNOST

sekretariát: Astronomický ústav AV ČR, v. v. i., Fričova 298, 251 65 Ondřejov
tel. 775 388 400, info@astro.cz

Tiskové prohlášení České astronomické společnosti číslo 249 ze 4. 10. 2018

Cena Littera Astronomica za rok 2018 udělena, předána bude v Havlíčkově Brodě 5. října

Česká astronomická společnost ocenila cenou Littera Astronomica za rok 2018 pana Lukáše Grygara za velmi zdařilý překlad rozsáhlé tetralogie Stephena a Lucy Hawkingových *Jirkova dobrodružství* pro edici Universum Knižního klubu. Grygarův překlad přinesl mladým čtenářům velmi populární texty slavného astrofyzika a jeho dcery v přívětivém a dětem perfektně srozumitelném překladu. Opakované vydání pak úspěch nejen samotného díla, ale i jeho překladu jen dokládá.

Slavnostní předání ceny proběhne v pátek 5. října 2018 v 17:00 na 28. Podzimním knižním veletrhu v Kulturním domě Ostrov v Havlíčkově Brodě. Po předání ceny od 17:15 přednese laureát příspěvek na téma "TÁTA A JÁ". Laureát převezme cenu z rukou knihkupce Jana Kanzelsbergera, spisovatelky a ředitelky 28. Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě PhDr. Markéty Hejkalové a emeritního předsedy České astronomické společnosti Ing. Štěpána Kováře. Slavnostním aktem bude provázet tajemník České astronomické společnosti Petr Sobotka."

Cena Littera Astronomica České astronomické společnosti je určena k ocenění osobnosti nebo nakladatelství, která nebo které svým literárním dílem významně přispěly k popularizaci astronomie u nás. Littera Astronomica byla poprvé udělena v roce 2002 a jejími držiteli se dosud stali Doc. RNDr. Josip Kleczek, DrSc. z Astronomického ústavu AV ČR (dvojnásobný držitel), RNDr. Jiří Grygar, CSc. z Fyzikálního ústavu AV ČR, Ing. Antonín Růkl z Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, Ing. Pavel Příhoda z Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, RNDr. Oldřich Hlad z Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, Doc. RNDr. Zdeněk Mikulášek, CSc. z Masarykovy univerzity v Brně, Mgr. Antonín Vítek, CSc. z Akademie věd ČR, Prof. RNDr. Petr Kulháněk, CSc. z ČVUT, Nakladatelství a vydavatelství Aldebaran, Mgr. Pavel Gabzdyl z Hvězdárny a planetária Brno, František Martinek z Hvězdárny Valašské Meziříčí, Mgr. Jana Olivová z Akademického bulletinu (Akademie věd), manželé Hadravovi (Akademie věd) a Jindřich Suchánek (TV Noe). Cenu dotuje knihkupectví Kanzelsberger, a.s. (www.kanzelsberger.cz) a Společnost Astropis (www.astropis.cz).

Životopisné údaje

Lukáš Grygar se narodil 12. dubna 1982 v Praze. Od roku 2010 je publicistou herního serveru Games.cz, od roku 2011 editorem hudebního časopisu Full - Moon, od roku 2013 pak editorem a korektorem herního magazínu Level (v letech 2002 - 2010 zde působil jako externí spolupracovník). Od roku 2013 je také moderátorem pravidelného nočního pásma rockového Rádía 1. Mezi jeho hlavní zájmy patří kultura a možnosti jejího přiblížení široké veřejnosti, politika, občanská společnost a v neposlední řadě cestování.

Lukáš Grygar se ve světě publicistiky a psaného slova etabloval na počátku milénia především jako herní novinář. Jeho recenze a komentáře nově vydávaných počítačových her se brzy staly vyhledávanými a hojně komentovanými. Je dlouhodobým a stálým spolupracovníkem

renomovaného herního magazínu LEVEL, webového serveru Games.cz a pro internetovou televizi Stream.cz od roku 2014 připravuje pořad Games TV, kterým v roli moderátora týden co týden provází.

Neomezil se pouze na prostředí počítačových her. Hluboký vztah k hudbě ho přivedl k redaktorsko - publicistické práci pro významný hudební časopis Full Moon, kde od roku 2011 působí v roli editora. Sám je také aktivní muzikant. Doposud vydal 5 hudebních alb (žánr rock/indies). Poslední album *Naše večery* vydal v únoru 2018 jako debut vlastní hudební skupiny Pris. Týdeník Respekt odhaduje, že se toto album zařadí mezi nejlepší nahrávky letošního roku. Na hudební rozhlasové stanici Radio 1 moderuje od roku 2013 pravidelné noční pásmo.

Jeho téměř každodenní, dlouhodobá práce s texty a výborná znalost anglického jazyka se mu staly nezpochybnitelným fundamentem pro jeho **překladatelský opus díla S. a L. Hawkingových**. V roce 2008 vyšel první díl *Jirkův tajný klíč k vesmíru*, o rok později *Jirkův vesmírný lov pokladů* a v roce 2011 *Jirka a velký třesk*. Všechny tyto knihy se dočkaly druhého vydání v roce 2015. Na konci roku 2016 pak v Grygarově překladu vyšla poslední kniha *Jirka a neprolomitelná šifra*. Hlavní astrofyzikální témata jsou zpracována do děje, který zažívají děti Jirka a Anička. Vše, co společně s profesorem Erikem prožívají, aby vyhráli nad přítomným zlem, má základ v konkrétních vědeckých tématech, teoriích nebo astronomických jevech. Postavy si předkládané jevy vzájemně vysvětlují a tím to vysvětlí i čtenáři. Je třeba také ocenit, že v Grygarově překladu nezankl pověstný Hawkingův humor, který nikdy na jeho přednáškách či veřejných vystoupeních nechyběl.

Knižní série o galaktických dobrodružstvích malého kluka Jirky je též pozoruhodná nejen chytlavým příběhem, který Grygarovým překladem neztratil nic ze své původní verze, ba naopak, ale také tzv. infoboxy. Zde se Hawkingovi snaží dětem přiblížit klíčové otázky moderní vědy. Přestože Lukáš Grygar nikdy astrofyziku nestudoval, projevil v těchto pasážích velkou míru teoretických znalostí doplněných o perfektní schopnost srozumitelné popularizace. I to je potřeba v předkládaném návrhu vyzdvihnout. Je zřejmé, že zde zúročil svoji publicistickou aktivitu, kdy stál v roce 2014 u zrodu populárně naučného webu Nedd.cz, pro který napsal na 250 článků z oboru astronomie, astrofyziky a kosmonautiky.

U příležitosti překladu poslední knihy pro magazín Aktualne.cz v roce 2017 uvedl:

“Nakladatelství, které celou sérii vydávalo, napadlo, že by se pěkně rýmovalo, když knihu psala dcera s pomocí otce astrofyzika, že by ji v Česku přeložil syn ve spolupráci s otcem astrofyzikem. Probíhalo to tak, že jsem dokončil celý překlad, poslalo se to tátovi a on překontroloval tu faktografickou část knihy. Ale líbilo se mi, že si přečetl i samotný příběh a nešel jen po odborných infoboxech. Podobně probíhala spolupráce u Hawkingových - dcera knihu sepsala, otec si ji přečetl a připomínkoval.”

Výše napsané plně dokládá, že Lukáš Grygar je vhodným kandidátem na udělení ceny Littera astronomica pro rok 2018. Proto Výkonný výbor České astronomické společnosti, v souladu se statutem ceny, udělil Lukáši Grygarovi cenu Littera Astronomica 2018.

Kontakt na laureáta, e-mail: lukas.grygar@gmail.com

28. Podzimní knižní veletrh se koná ve dnech 5. – 6. října 2018 v Kulturním domě Ostrov v Havlíčkově Brodě. Podrobnosti o 28. Podzimním knižním veletrhu a jeho programu naleznete na

<http://veletrh.hejkal.cz/>. Česká astronomická společnost v Havlíčkově Brodě již po sedmnácté slavnostně udělí cenu Littera Astronomica za literaturu spojenou s astronomií.

Astronomický výběr z programu 28. Podzimního knižního veletrhu:

Po celou dobu konání veletrhu

Stánek České astronomické společnosti nabízí prodej knih a zodpovídání dotazů veřejnosti.

Pozorování Slunce dalekohledem (zdarma). Za jasného počasí nabídneme návštěvníkům veletrhu, ale i kolemjdoucím, pohled na Slunce přes filtry, kterými je možné pozorovat např. sluneční skvrny. Pozorování se uskuteční po dobu veletrhu (v pátek 10 – 19, v sobotu 9 – 17) před Kulturním domem Ostrov. V případě zatažené oblohy předvedeme vlastnosti dalekohledu na pozemských objektech. Za deště se pozorování nekoná. Zajišťuje Jihlavská astronomická společnost.

Pátek 5. října 2018

17:00 slavnostní předání ceny Littera Astronomica 2018. V Salonku 2 v prvním patře Kulturního domu Ostrov, Havlíčkův Brod. Cenu předá knihkupec Jan Kanzelsberger, ředitelka Podzimního knižního veletrhu PhDr. Markéta Hejkalová a emeritní předseda České astronomické společnosti Ing. Štěpán Kovář. Slavnostním aktem bude provázet tajemník České astronomické společnosti Petr Sobotka."

17:15 Beseda laureáta na téma **TÁTA A JÁ: Tvůrčí tandem rodiny Hawkingových**. V Salonku 2 v prvním patře Kulturního domu Ostrov, Havlíčkův Brod.

Odkud čerpala Lucy Hawkingová inspiraci pro své dětské i dospělé hrdiny? Jakou roli sehrál při vzniku Jirkových dobrodružství její věhlasný otec Stephen? A jak vlastně v českém překladu knih, zacílených na mladé publikum, přistupovat k vědeckým faktům nebo také britským reáliím? Představení úspěšné knižní tetralogie, kterou i u nás rozšíří další dvě pokračování.

Kromě České astronomické společnosti (www.astro.cz) na přípravě spolupracuje *Nakladatelství Aldebaran* (nva@nva.cz) a *Jihlavská astronomická společnost* (<http://www.jiast.cz>). Více informací o 28. Podzimním knižním veletrhu najdete na www.hejkal.cz.

Pavel Suchan – tiskový tajemník České astronomické společnosti

Česká astronomická společnost (ČAS) vydává od května 1998 tisková prohlášení o aktuálních astronomických událostech a událostech s astronomií souvisejících. Počínaje tiskovým prohlášením č. 67 ze dne 23.10.2004 jsou některá tisková prohlášení vydávána jako společná s Astronomickým ústavem Akademie věd ČR, v. v. i. Archiv tiskových prohlášení a další informace nejen pro novináře lze najít na adrese <http://www.astro.cz/media>. S technickými a organizačními záležitostmi ohledně tiskových prohlášení se obraťte na tiskového tajemníka ČAS Pavla Suchana na adrese Astronomický ústav AV ČR, v. v. i., Boční II/1401, 141 31 Praha 4, tel.: 226 258 411, e-mail: suchan@astro.cz.